

Ольга СУШКЕВИЧ,

orcid.org/0000-0002-7878-949X

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови та методики її навчання

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(Умань, Україна) olha.sushkevych@gmail.com

ФОРМУВАННЯ МОВНИХ РЕАЛІЙ: ПРОЦЕСИ СТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ ТА РЕСТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ

У статті розглядається проблема формування мовних реалій у перетині площин відносної предметної реальності та мовної реальності, що переосмислюються людиною, яка говорить, у процесах стереотипізації та рестереотипізації. Перший вид реальності розглядається як такий, що існує сам по собі, а другий – як сприйняття довколишнього світу людиною, ментально відрефлексоване та вибірково закріплене у певних лексичних одиницях. Беручи до уваги зазначене, було окреслено поняття мовної реалії у співставленні з предметною реалією та у порівнянні з термінами та власними назвами. Встановлено, що перша ґрунтується на фонових знаннях як формі вияву мовної реальності та культури. Приймаючи до уваги складну взаємодію лінгвістичних, етнографічних та культурних факторів, стаття розкриває сутність реалій, зокрема, опираючись на можливі підходи до їх групування\класифікації. Наступний етап розуміння мовних реалій полягає у їх багаторазовому переосмисленні мовцями в процесі тих чи інших подій у суспільстві. Відтак, завдяки тяжінню комунікантів до спрощення мисленнєвих процесів до вже відомих когнітивних операцій та мовної економії, кодування таких змін відбувається достатньо стереотипно. Це лежить в основі так званої стереотипізації або ж зворотнього процесу – рестереотипізації. Кожне таке явище так чи інакше тягне за собою ряд змін у розумінні та позиціонуванні окремих реалій. Встановлено, що зазначені процеси відіграють суттєву роль у

розширенні значень культурно маркованих слів та виразів, їхньому переосмисленні, а також відбиваються на їхній зовнішній формі. Сутність процесів стереотипізації та рестереотипізації у складному генезисі формування реалій проілюстровано на прикладах австралійської культури, та, відповідно, на лексичному складі австралійського національного варіанту англійської мови.

Ключові слова: реальність, мовна реальність, предметні реалії, мовні реалії, стереотипізація, рестереотипізація, класифікація.

Olha SUSHKEVYCH

orcid.org/0000-0002-7878-949X

PhD in Linguistics, Associate Professor

at the English and Methodology Department

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

(Uman, Ukraine) olha.sushkevych@gmail.com

FORMING LINGUAL REALIA: STEREOTYPING AND RE-STEREOTYPING

The article deals with the problem of forming linguistic realia at the intersection of the planes of relative subject reality and linguistic reality, which are re-thought by the speaker in the processes of stereotyping and re-stereotyping. The first type of reality is seen as existing by itself, while the second is regarded as a person's perception of the world around him or her, mentally reflected and selectively fixed in certain lexical units. Taking into consideration the above-mentioned, the concept of linguistic reality is given in comparison with the subject reality and in comparison with terms and proper names. It has been established that the former is based on background knowledge as the form of manifestation of linguistic reality and culture. Taking into account the complex interaction of linguistic, ethnographic and cultural factors, the article reveals the essence of realia, in particular, based on possible approaches to their grouping/classification. The next stage of understanding linguistic realia is their constant re-thinking by speakers in the course of certain events in society. Thus, there

is a tendency that communicators would rather simplify mental processes to already known cognitive operations and linguistic economy, coding such changes quite stereotypically. This is the basis of the so-called stereotyping or the reverse process - re-stereotyping. Each of these phenomena in one way or another entails a number of changes in the understanding and positioning of certain realia. It is established that these processes play a significant role in expanding the meanings of culturally marked words and expressions, redefining them, which also affects their external form. The essence of the processes of stereotyping and re-stereotyping in the complex genesis of realia formation is illustrated with the examples of Australian culture and, accordingly, on the lexical material of the Australian national variant of English.

Key words: reality, linguistic reality, subject realia, linguistic realia, stereotyping, re-stereotyping, classification.

Постановка проблеми. Мовні реалії – це, як правило, одиниці мови, які відображають особливі явища, процеси, об’єкти – живе та неживе – у мовній реальності певного осередку людей. Тобто такі одиниці є своєрідним містком між об’єктивною реальністю і тим, що відбувається у ній, та безпосередньо мовцями. Як правило, особи, які розпочинають спілкування, підсвідомо в цьому процесі спираються на спільний для них обсяг знань, уявлень. Це відображається як на формі слів та виразів, так і на її змістовній складовій. Такі спільні знання отримали назву фонових знань (Миньяр-Белоручев, 2000: 54), що є калькою з англійської мови “background knowledge”. Виникає питання: на скільки сталими є мовні реалії і які процеси визначають їх внутрішній зміст та зовнішню форму?

Аналіз досліджень. Взагалі, співвідношення між реальністю та її мовною репрезентацією – усною чи письмовою – було у центрі уваги філософів та лінгвістів від Аристотеля, Г. Гегеля, Г. Штейнталя, М. Гайдеггера, Г. Гадамера, В. фон Гумбольдта, Ф. де Соссюра, О. Потєбні до Н. Хомського, М. Бахтіна, Р. Колшанського, В. Руднева, О. Черноброва, О. Ахманової, Г. Томахіна та інших.

Лінгвіст, філософ, політичний публіцист Н. Хомський розглядає мовну реальність як когнітивне, психічне та вербальне відображення навколишнього

світу / відносної реальності людиною, що говорить (Chomsky, 2014). Філософ, лінгвіст і культуролог В. Руднев розглядає мовний вимір реальності як один із можливих варіантів розвитку відносно об'єктивної дійсності. Мовна реальність людини є досить вибірковою, вербалізуючи необхідні та суттєві елементи навколишньої соціальної, економічної, політичної, культурної чи природної дійсності. Наприклад, сліди деяких тварин можуть бути зрозумілі лише знавцям (Руднев, 2000).

Чернобров О.О. зазначає: «Люди, які належать до одного суспільства, завжди мають на увазі більше, ніж говорять вголос. Інформація, яку мають на увазі та має назву фонові, вона відома практично усім членам цього суспільства і знаходиться у згорнотому вигляді у свідомості та підсвідомості комунікантів (Чернобров, 2005: 58)». Чернобров О.О. також розрізняє «свою» та «чужу» фонову інформацію. Під першою розуміють ту інформацію, якою оволодіває людина внаслідок своєї приналежності до певного суспільства, нації, соціальної групи. Під «чужою» – знання іншої культури, незнання яких заважає повноцінній комунікації (Чернобров, 2005: 58). Певною мірою таке розуміння фонових знань може корелювати з класифікацією, запропонованою Томахіним Г.Д., який розподіляє такі знання за сферою розповсюдження:

- 1) загальнолюдські знання (загальновідомі поняття «сонце», «вітер»);
- 2) регіональні відомості (у тропіках не всім жителям відоме поняття «сніг»);
- 3) відомості, якими володіють лише члени певної етнічної та мовної спільноти (нації), наприклад, поливаний понеділок;
- 4) відомості, якими володіють лише члени локально чи соціально замкненої групи (місцеві жаргонні позначення певних явищ);
- 5) відомості, якими володіють лише члени даного мікроколективу: сім'я, учбова чи виробнича група (прізвиська, асоціації, пов'язані з історією даного мікроколективу і не виходять за його межі).

Сам автор класифікації називає її умовною (Томахин, 1997:84).

Поняття «країнознавчі фонові знання» тотожне поняттю «реалії». За визначенням Загнітка реалії – різноманітні чинники, що вивчає мова: історія, культура, ментальність певного народу, мовні контакти мовців щодо їхнього вияву у мові тощо; предмети національної матеріальної культури, що постають основою для номінативного значення слова (Загнітко, 2012: 164). Томахін Г.Д. наводить аналогічне визначення реалій і зазначає, що реалії – це назви, які притаманні лише певним націям і народам: предмети матеріальної культури, факти історії, державні інституції, імена національних і фольклорних героїв, міфологічних істот і т.д. (Томахин, 1997:13). Порівняно з іншими словами мови характерною рисою реалій є їхній предметний зміст, тобто тісний зв'язок позначеного реалією предмета, поняття чи явища з народом (країною) – з одного боку, та історичним відрізком часу – з іншого. Отже, для реалій властивий відповідний національний (місцевий) або історичний колорит (Ткачук, 2017: 106).

Слова на позначення явищ дійсності, характерних лише для певної національної спільноти, називатимемо лінгвістичними /мовними реаліями. Вони відносяться до безеквівалентної лексики, а також являють собою частину фонових знань і складають значний інтерес при дослідженні взаємодії мови та культури (Авдеєнко, 2014).

Мета статті – проаналізувати природу явища «мовні реалії» та вплив на їх змістове наповнення та формальне вираження процесів стереотипізації та рестереотипізації.

Виклад основного матеріалу. Як мовні явища, що найбільш тісно пов'язані з культурою, мовні реалії швидко реагують на всі зміни у розвитку суспільства (Скибицька, 2017).

Ці лексичні одиниці характерні для будь-якої мови, їм властивий яскраво виражений національний колорит. Співставлення різних мов і культур, на думку Томахіна Г.Д., дозволяє виділити такі особливості вживання реалій:

- 1) Реалія властива лише одному мовному колективу, а в іншому вона відсутня.

2) Реалія присутня в обох мовних колективах, але в одному з них вона має додаткове значення.

3) У різних спільнотах схожі функції реалізуються за допомогою різних реалій.

4) У різних суспільствах схожі реалії розрізняються відтінками свого значення (Томахин, 1997:14).

За властивостями та функціями реалії близькі до термінів та власних назв. Іноді буває дуже важко встановити межу між реалією та терміном. Проте існують ознаки, за якими можна диференціювати ці поняття.

Сфера застосування термінів – наукова література. Реалії навпаки більше використовуються в художній літературі (вони вживаються не лише із стилістичною метою, а також для того, щоб передати національний, місцевий та історичний колорит) (Томахин, 1997). Терміни здебільшого створюються штучно, а реалії виникають природним шляхом у результаті народної словотворчості. Терміни поширюються так само швидко, як і предмет або явище, яке вони позначають, а реалії стають «перлинами» того народу, у культурі та мові якого вони виникли. Термінам, як правило, не властива емоційність чи образність на відміну від реалій. Крім того, терміни можна перекласти практично в будь-якому контексті, а реалії, як уже зазначалося, відносяться до безеквівалентної лексики.

Розглядаючи співвіднесення реалій та власних назв, слід зазначити, що в лінгвістиці немає одностайності щодо можливостей їх співставлення. Так, Томахін Г.Д. із загальної маси ономастичної лексики виділяє ономастичні реалії, які на відміну від звичайних власних назв, завжди є національно забарвленими. До ономастичних реалій він відносить:

1) Географічні назви (топоніми), особливо ті, що мають культурно-історичні асоціації;

2) Антропоніми – імена історичних особистостей, суспільних діячів, вчених, письменників, діячів мистецтва, популярних спортсменів, персонажів художньої літератури й фольклору;

3) Назви творів літератури й мистецтва; історичні факти та події в житті країни; назви державних і суспільних закладів та інше (Томахін, 1997: 10).

Таким чином, реалії являють собою доволі цікавий та незвичний прошарок лексики. Вивчення, класифікація та співставлення фактів мовного вираження іншомовної культури стає дуже важливим при вивченні іноземної мови, адже такі явища зазвичай викликають труднощі при розумінні та спілкуванні.

Для розуміння природи та сутності реалій необхідно важливе розуміння того, що формування реалій – це динамічний процес. Вони розвиваються разом із суспільством, яке їх використовує та вербалізує. Зауважимо, що мовці при цьому вдаються до економії мовних засобів та певних шаблонів мислення. Відповідно, для маємо справу з явищем стереотипізації та рестереотипізації, які безпосередньо впливають на утворення культурно-маркованих одиниць, визначають їх зміст, сферу вживання, функціонування, поширеність та інше. Під стереотипами розуміємо стандартні уявлення про соціальні групи або окремих осіб як представників цих груп (Augoustinos, 1994: 126). Таким чином, стереотипізація як процес мисленнєвої діяльності мовця є однією з найвищих інтелектуальних форм свідомості, особлива форма відображення та закріплення суб'єктом і суспільством об'єктивної та суб'єктивної реальності. Стереотипізація – продукт життєдіяльності суб'єкта, виконує функцію орієнтації, пристосування та управління реальністю; стиль мислення (Шинкарук, 2002: 609). Це явище обумовлює виникнення причинно-наслідкових зв'язків; формує установки сприйняття та реакцій, ставлення до певного об'єкта чи явища реальності, що відбувається в процесі складної багатомірної взаємодії об'єкта, суб'єкта й мови. Відповідно, зміни реальності зумовлюють і зміни вже існуючих стереотипів, наявних систем стереотипів культури, субкультури та індивіда. Стереотипізація також являє собою закріплення зразків духовного світу представників різних культур та субкультур (при цьому присутнє позитивне чи негативне сприйняття об'єкта стереотипізації). Це не лише первинне формування стереотипів, але й трансформація вже наявних з метою їх приведення у відповідність до змін в природних та соціальних умовах. Таким

чином, другий процес, тобто процес трансформації стереотипів, можна означити терміном рестереотипізація, щоб розмежувати дані процеси (Кемеров, 2004: 395).

Рестереотипізація відбувається, коли:

1) Суб'єкт переходить у нову культуру, що супроводжується трансформацією стереотипів вихідної культури у стереотипи, що відповідають новій (Кемеров, 2004: 396).

2) Змінюються природні умови. Наприклад, такий процес мав місце коли частина вихідців з Британських островів заселяла територію Австралії. Слід зазначити, що при цьому не відбувалося пристосування до автохтонних культур через домінуючий статусу тих, хто прибув. Процес рестереотипізації тривав до тих пір, доки не був освоєний увесь континент, і мав дещо різний характер в залежності від етапу освоєння.

3) Змінюються соціальні умови. Слід зазначити, що процес соціальної рестереотипізація є постійним у суспільстві як живого організму.

Доцільно вказати, що рестереотипізація охоплює не тільки процес трансформації певного стереотипа, але і його соціалізацію. Це виражається в тому, що сформований стереотип переходить до розряду об'єктивних явищ дійсності, абстрагується від умов, що зумовлювали його виникнення, а також від конкретної соціальної практики.

Розглянемо декілька прикладів процесів стереотипізації та рестереотипізації на початкових етапах колонізації Австралії в тих умовах та обставинах, за яких вони відбувалися. По-перше, спостерігалася адаптація стереотипів британської культури до нових умов. Людина не створює абсолютно нових стереотипів, вона трансформує вже існуючі, не зважаючи на те, що старі стереотипи є непридатними в нових умовах. При цьому створюється абсолютно новий стереотип.

По-друге, з народженням перших дітей новоприбулих відбувається процес рестереотипізації, створених „нових” стереотипів.

По-третє, стереотипізація в процесі формування австралійської культури відбувалася у постійній взаємодії з британськими стереотипами. При цьому прослідковувалися дві протилежні тенденції: тенденція слідування британським зразкам та певна опозиція британській короні. Відзначався також і вплив американської культури на вказані процеси.

Крім того, формування стереотипів відбувалося за домінування англійської культури, а також існування автохтонного населення на території Австралії, (і взагалі стереотипізація та рестереотипізація відбувалися на „чужій” території). Пізніше до цього процесу приєднується взаємодія з іммігрантами (Маликова, 1998:153).

Релевантними для формування австралійських реалій є природне середовище існування культури, фактор часу та простору.

Культурна стереотипізація та рестереотипізація в ході внутрішньої та зовнішньої взаємодії з мовою сприяли формуванню австралійського варіанта англійської мови. А зазначені процеси по відношенню до мови були екстралінгвістичними.

Так, стереотипізуються міжетнічні відносини. Це фіксується у таких австралізмах: *Balt, Chow-Chow, Kivi, Albino black Abo, black fellow, bleck velvet, son of the bush, butiman blond* (Baker, 1996: 28).

Соціальне розмежування зумовлювало створення нових соціальних груп: *засланці (send outs), добровольці (came outs)*. Цікавим є те, що слово *convict* не вживалося у середовищі каторжан, а замінювалося на *government man, government servant, canary bird* та ін. (Baker, 1996: 29). Це було спричинене бажанням завуалювати кримінальну суть слів і надати їм більш соціально презентабельного значення. На ряду з тими, хто підтримував інтеграцію колишніх в'язнів в австралійське суспільство, була група, що виступала проти цього – *exclusionists*.

Змінюється й стереотип вільної людини, який не знаходить свого закріплення в австралізмі, проте ЛО *free* набуває особливої австралійської конотації – вільний творити власну долю після звільнення від кайданів (Baker, 1996: 25).

Стереотип справжнього друга зафіксований в австралізмах dagger, dunkum, Aussie.

Прикладом повної рестереотипізації може служити реалія Australian, первинне значення якої „абориген”. Такої ж зміни зазнало слово Aboriginal „абориген” (Ощепкова, 1998: 13,11), а пізніше – „перший поселенець”, „колоніст, який народився в Австралії”. Також реалія old hand пройшла таку трансформацію значення: „в’язень, який провів декілька років у засланні в Австралії і має певний досвід у колонії по відношенню до новоприбулого каторжника”, пізніше – „колишній в’язень”, згодом – „іммігрант, який має досвід проживання у колонії”. Згодом стереотип „досвідченої у певній справі людини, яка має досвід життя в певному місці” також закріплюється за австралізмом old hand ” (Ощепкова, 1998: 156).

Висновки. Таким чином, бачимо, що процеси стереотипізації та рестереотипізації відігравали та відіграють провідну роль при формуванні мовної реальності та багатства певного суспільства, що закріплюється у ряді реалій, які в процесі переосмислення нових подій та явищ знаходять свою нову форму чи смислове забарвлення. Як наслідок, стереотипізація та рестереотипізація різноманітних явищ довколишнього світу закріплюється у мовних реаліях, що й надає неповторного колориту таким культурно-маркованим лексичним одиницям. Стереотипізація та рестереотипізація постають як складні, багатоаспектні, комплексні процеси, а отже представляють великий інтерес для подальшого вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Augoustinos M., Ahrens Ch., Michael J. I. Stereotypes and prejudice: The Australian experience. *British journal of Social Psychology*.1994, Vol. 33. Issue 1. P. 125-141.
2. Baker S. *The Australian Language*. Sydney, 1996. 517p.
3. Chomsky N. *Language Design*, 2004. URL: <https://cutt.ly/iyD1O8D> (retrieved: 04.02.2023).

4. Oxford Learner's Dictionary. URL: <https://cutt.ly/iyD1SqR> (retrieved: 10.02.2023).
5. Tkachuk T. I. Realia types and strategies of their translation in frames of cultural translation. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2017. № 30. Том 2. С. 105–107.
6. Авдеєнко Т. Лінгвокультурологічні особливості англійських мовних реалій. *Науковий журнал*. 2014. № 1. С. 5–9.
7. Австралия и Новая Зеландия. Лингвострановедческий словарь / Под рук. Ощепковой В.В., Петриковской А.С. М., 1998. 216 с.
8. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк, 2012. Том 3. 426 с.
9. Маликова Т.А. Стереотипизация в австралийской культуре и австралийском английском. *Язык и культура. Пятая международная научная конференция.: Язык и художественное творчество*. К., 1998. Т.4. С. 150-157.
10. Миньяр-Белоручев Р.К., Оберемко О.Г. Лингвострановедение или «Иноязычная» культура? *Иностранные языки в школе*. 1993. № 6. С. 54-56.
11. Руднев В. П. Прочь от реальности: Исследования по философии текста. М., 2000. 432 с.
12. Скибицька Н. В. Лінгвокультурні реалії як ключ до розуміння текстів документальних відеофільмів (на матеріалі документального серіалу Бі-Бі-Сі "Seven Ages of Britain). *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 47 (2). С. 319-327.
13. Современный философский словарь / Под общ. ред. проф. В.Е. Кемерова. 3-е изд., испр. и доп. М., 2004. 864 с.
14. Томахин Г. Д. Реалии в языке и культуре. *Иностранные языки в школе*. 1997. №3. С. 13–18.
15. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін.; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори); І. О. Покаржевська (художнє оформлення). К., 2002. 742 с.
16. Чернобров А. А. Теория имени и культурный «менталитет». М., 2005. URL:

<https://portalus.ru/modules/philosophy/> (дата звернення: 16. 02.2021).

REFERENCES

1. Augoustinos M., Ahrens Ch., Michael J. I. Stereotypes and prejudice: The Australian experience. *British journal of Social Psychology*.1994, Vol. 33. Issue 1. PP. 125-141.
2. Baker S. *The Australian Language*. Sydney, 1996. 517p.
3. Chomsky N. *Language Design*, 2004. URL: <https://cutt.ly/iyD1O8D> (retrieved: 04.02.2023).
4. Oxford Learner's Dictionary. URL: <https://cutt.ly/iyD1SqR> (retrieved: 10.02.2023).
5. Tkachuk T. I. Realia types and strategies of their translation in frames of cultural translation. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia*. 2017. № 30. Tom 2. PP. 105–107.
6. Avdyeyenko T. Linhvokulturolohichni osoblyvosti anhliiskykh movnykh realii. [Linguistic and cultural peculiarities of English language realities]. *Naukovyi zhurnal*. 2014. № 1. P. 5–9. [in Ukrainian].
7. Avstraliya i Novaya Zelandiya. *Lingvostranovedcheskiy slovar / Pod ruk. Oshchepkovoy V.V., Petrikovskoy A.S. M.*, 1998. 216 p. [in Russian].
8. Zahnitko A. *Zahnitko A. Slovnyk suchasnoi linhvistyky: poniattia i terminy*. [Dictionary of modern linguistics: concepts and terms]. Donets'k, 2012. Tom 3. 426 p. [in Ukrainian].
9. Malikova T.A. Stereotipizatsiya v avstraliyskoy kulture i avstraliyskom angliyskom [Stereotyping in Australian culture and Australian English]. *Yazyk i kultura. Pyataya mezhdunarodnaya nauchnaya konferentsiya.: Yazyk i hudozhestvennoye tvorchestvo*. K., 1998. T.4. P. 150-157. [in Russian].
10. Minyar-Beloruhev R., Oberemko O. *Lingvostranovedenie ili «Inoyazyichnaya» kultura?* [Linguistic and Regional Studies or “Foreign Language” Culture?] *Inostrannyye yazyki v shkole*. 1993. № 6. P. 54-56. [in Russian].
11. Rudnev V. P. *Proch ot realnosti: Issledovaniya po filosofii teksta* [Away from reality: Studies in the philosophy of the text]. M., 2000. 432 p. [in Russian].

12. Skybytska N. V. Lihvokulturni realii yak kliuch do rozuminnia tekstiv dokumentalnykh videofilmiv (na materiali dokumentalnoho serialu Bi-Bi-Si "Seven Ages of Britain) [Linguistic and cultural realities as a key to understanding the texts of video documentaries (based on the material of the BBC documentary series "Seven Ages of Britain)]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*. 2014. Vyp. 47 (2). P. 319-327. [in Ukrainian].
13. *Sovremennyiy filosofskiy slovar [Modern Philosophical Dictionary] / Pod obsch. red. prof. V.E. Kemerova. 3-ye izd., ispr. i dop. M., 2004. 864 p.*
14. Tomahyn G. D. Realii v yazyike i kulture. [Realia in language and culture]. *Inostrannyye yazyiki v shkole*. 1997. №3. P. 13–18. [in Russian].
15. *Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary] / V. I. Shynkaruk (holova redkolehii) ta in.; L. V. Ozadovska, N. P. Polishchuk (naukovi redaktory); I. O. Pokarzhevskya (khudozhnie oformlennia). K., 2002. 742 p. [in Ukrainian].*
16. Chernobrov A. A. Teoriya imeni i kulturnyy «mentalitet» [Theory of a name and cultural “mentality”]. M., 2005. URL: <https://portalus.ru/modules/philosophy/> (retrieved: 16. 02.2021). [in Russian].